

# ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΙΒ'

ΣΑΒΒΑΤΟΝ 24 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1934

ΔΡΙΘ. 8

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΘΗΝΩΝ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

## ΠΩΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΕΝ Ο ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ ΤΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑ\*

Κατὰ τὰς παραμονάς τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Χριστιανισμοῦ ὁ κόσμος διετέλει εἰς ἀπερίγραπτον κρίσιν. Δὲν ἦτο ἀπλῶς οἰκονομικὴ ἢ κρίσις ἐκείνη, ἀλλὰ διέσειεν ἐκ βάθρων τὸ οἰκοδόμημα τῆς ἀνθρωπίνης κοινωνίας. Εἶχε προηγηθῆ ἡ τελευταία ἔκπαυλος ἀναλαμπὴ τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ διὰ τῆς ἀνὰ τὸν Ἀσιατικὸν κόσμον μεγαλοπρεποῦς, ραγδαίας καὶ νικηφόρου πορείας τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου, ὅστις, κατὰ τὴν παραστατικὴν ἔκφρασιν τοῦ Πλουτάρχου, «κατέσπειρε τὴν Ἀσίαν ἑλληνικαῖς πόλεσι». Μετὰ τοῦτο ἰδρῦθησαν τὰ ἑλληνικὰ Κράτη τῶν ἐπιγόνων ἐν Αἰγύπτῳ καὶ Συρίᾳ, ἠνώθη δὲ τότε τὸ πρῶτον ὁ Ἑλληνισμὸς εἰς μίαν ἀπεράντων κοινωνίαν, συνενώσας μεθ' ἑαυτοῦ πνευματικῶς καὶ τὸν λοιπὸν ἐξελληνισθέντα κόσμον. Μετὰ μικρὸν ἀνεπετάσθησαν πανταχοῦ οἱ ὁμομαῖκοι ἀετοί, τὰ σύμβολα τῆς κοσμοκράτορος Ρώμης, ἥτις διὰ σιδηροῦ κλοιοῦ περιέκλεισεν ἐν τῇ ἀπεράντῳ μοναρχίᾳ τῆς τὸν κόσμον δλόκληρον.

Ἄλλ' οὐδέποτε ἐν τῇ παγκοσμίῳ ἱστορίᾳ ἡ ἀνθρωπίνη κοινωνία εὐρέθη ὑπὸ χειροτέρας συνθήκας τῆς ζωῆς. Ἡ Ἑλλὰς ἰδίως, ἡ ἄλλοτε πάμφωτος ἐστία τοῦ πολιτισμοῦ, διήρχετο κρίσιν τραγικὴν, ἰδίως ἔνεκα τῆς δυστυχίας καὶ τῆς πείνης καὶ τῆς ἐσχάτης ἠθικῆς καταπτώσεως τῶν Ἑλλήνων, τὴν ὁποίαν εἶτε μετὰ σαρκασμοῦ εἶτε μετὰ δυσθυμίας περιέγραψαν οἱ συγγραφεῖς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ὡς ὁ Λουκιανὸς καὶ ὁ μεγαλοπολίτης Πολύβιος. Ἄλλ' ἡ κρίσις ἦτο γενικὴ.

Ἡ θρησκευτικὴ καὶ ἠθικὴ κατάπτωσης εἶχον παραγάγη γενικὴν ἀποσύνθεσιν καὶ ἀπερίγραπτον ἀθλιότητα. Ἐκφυιάρχει ὁ ἐγωϊσμὸς, ὑπὸ τὴν ἀποτομωτέραν μορφήν του, ὁ ἐγωϊσμὸς τοῦ Κράτους καὶ ὁ ἐγωϊσμὸς τῶν ἐπὶ μέρος προνομιούχων ἀτόμων. Ἡ προσωπικότης τοῦ ἀνθρώπου, ἡ ἠθικὴ του ἐλευθερία, τὰ φυσικὰ του δικαιώματα ἦσαν ἐντελῶς ἀγνωστα. Τὸ Κράτος ἐχρησιμοποιεῖ τὰς πνευματικὰς καὶ ἠθικὰς δυνάμεις τῶν ὑπηκόων του ἐντελῶς ἀδαιρέτως. Ὅτι ὁ ἀνθρώπος εἶναι ἄξιος σεβασμοῦ, αὐτὸς καθ' ἑαυτόν, ἦτο ἀγνωστὸν τι. Ἐξετιμᾶτο μόνον κατὰ τὴν ἐξωτερικὴν του θέσιν. Ἡ σημασία του ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἦτο τὸ μέτρον τῆς προσωπικῆς του

ἀξίας. Φυσικὸν ἐπακολούθημα τοιαύτης ἀντιλήψεως ὑπῆρξε τὸ ὅτι οἱ Αὐτοκράτορες παρουσιάζοντο ὡς ἡ ἐνσάρκωσις τῆς ἀγριωτέρας ἀδαιρέσεως ἐν τῇ κοίσει τῆς ἐξουσίας των, καταπνίγοντες τὴν ἀνθρωπίνην προσωπικότητα τῶν ὑπηκόων των. Βεβαίως ὁ Τιβέριος, ὁ Καλιγούλας, ὁ Νέρων, ὅταν, ἰστάμενοι μεταξὺ τῶν ἀγαμάτων τῶν θεῶν, ἐδέχοντο τὴν λατρίαν τῶν ὑπηκόων των, ὡς θεοί, δὲν ἀνεγνώριζον εἰς αὐτοὺς δικαιώματα ἀνθρωπίνης προσωπικότητος. Ὅποια λοιπὸν τεραστία ἀντίθεσις μεταξὺ τῶν ἀδαιρέτων τυράννων Καισάρων καὶ τῶν ὑπηκόων των!

Ἄλλ' ἡ ἀνισότης ὑπῆρχε καὶ μεταξὺ τῶν πολιτῶν ὑπηκόων. Κριτικῶς δὲ πολίτης ἠδύνατο νὰ εἶναι ὁ πλούσιος καὶ ὁ μὴ ἔχων ἀνάγκη νὰ ἐργασθῆ. Αἱ ὀγκώδεις μᾶζαι τῶν λαῶν ἦσαν καταδεδικασμένα εἰς τὴν πτωχείαν, τὴν ταπεινώσιν, τὴν καταφρόνησιν, ἄνευ προστασίας, ἄνευ βοηθείας καὶ ἄνευ παραγορίας. Ὁ πλούσιος πολίτης ἐν τῷ προσώπῳ τῶν πτωχῶν ἔβλεπεν οἰκτρὰ ὄντα, τὰ ὁποῖα ἠδύνατο νὰ χρησιμοποιοῖ πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν ἀναγκῶν καὶ τῶν ὀρέξεων του, καθ' ὃν τρόπον τὸ Κράτος ἐχρησιμοποῖ αὐδαιρέτως τοὺς πολίτας διὰ τὰς ἀνάγκας του, χωρὶς νὰ ἔχουν οὐτὶ ἀνθρώπινα δικαιώματα. Ὁ πολίτης εἶχεν ὑποχρεώσεις πρὸς τὸ Κράτος οὐχὶ ὅμως καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, ἥμιστα δὲ πρὸς τὴν ἀνθρωπίνην κοινωνίαν. Διότι ἐν γένει οὐδὲ κἂν ἐννοιά τις ὑπῆρχε περὶ καθηκόντων τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους. Ὁ ἐγωϊσμὸς ἦτο ὁ ρυθμιστὴς τῶν σχέσεών των. Ἀναπόφευκτον δὲ τοῦτον ἐπακολούθημα ἦσαν τὰ ἀδικήματα καὶ αἱ βιαιοπραγίαι, ὡς δίκαιον τοῦ ἰσχυροτέρου. Οἴκοθεν ἐννοεῖται ὅτι καὶ αἱ διεθνεῖς σχέσεις τῶν λαῶν ἦσαν ἀγνωστοί. Ἐκαστος λαὸς μετὰ περιφρονησεως καὶ μίσους ἀπέβλεπε πρὸς τοὺς ἄλλους λαούς, θεωρῶν αὐτοὺς ἐχθρούς. Ἐκαστος λαὸς εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ ὑποτάξῃ τοὺς ἄλλους λαούς καὶ νὰ καταστήσῃ αὐτοὺς δούλους. Ὑπῆρχε μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων σχέσεις θηρίων. Homo homini lupus, ἔλεγε ὁ Πλάτων, ὅστις ἐκάμψε τοὺς βοηθοῦντας τοὺς πτωχοὺς, διότι παρετείνετο ἡ ἀθλιότης των! Ἐντεῦθεν οἱ ἀέναοι πόλεμοι μεταξὺ τῶν λαῶν, αἱ ἀρπαγαὶ καὶ καταστροφαὶ, ἡ σκληρότης καὶ ἡ ἀπανθρωπία πρὸς τοὺς κατακτωμένους λαούς, τοὺς ἀπαγομένους αἰχμαλώτους καὶ πωλουμένους ὡς δούλους.

Ὁ ἐγωϊσμὸς, λοιπὸν ἐκφυιάρχει πανταχοῦ ἀπετέλει τὸ κέντρον, περὶ ὃ τὰ πάντα περιστρέφοντο. Δι' αὐτοῦ ἐρρυθμίζοντο αἱ σχέσεις τῶν ἀνθρώπων πρὸς ἀλλήλους. Ἐκαστος ἐγνώριζε μόνον ἑαυτόν, ἐφρόντιζε μόνον διὰ τὰς ἰδικὰς του ἀπολαύσεις. Πατήρ, τέκνον, ἀδελφός, συγγενής, πατρίς, θεός, ἀνθρώποι

\*) Διάλεξις γενομένη ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ «Παρνασσοῦ» τῇ 16 Ἰανουαρίου 1934.

ἦσαν τὸ συμφέρον ἐκάστου, κατὰ τὸν Ἐπίκτητον. Ἡ κακία τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν ἄνθρωπον, ἡ ἔχθρα τῶν ἐπὶ μέρους προσώπων πρὸς τὰ ἄλλα πρόσωπα καὶ πρὸς τὴν κοινωνίαν, τὰ ἐγκλήματα καὶ κακουργήματα, ἡ φιληδονία καὶ ἡ ἀφάνταστος ἠθικὴ διαφθορά, ἀπῆρτιζον τὴν πνευματικὴν ἀτμόσφαιραν τῆς κοινωνίας. Ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς Ρώμης ἐκάθηντο τερατώδεις τὴν ψυχὴν τύραννοι, οἱ πλούσιοι πολῖται ἠσυχολοῦντο περὶ τὰς διασκεδάσεις καὶ τὰς ἐξεζητημένας ἀπολαύσεις, ὁ δὲ δυστυχὴς ὄχλος, ἄεργος καὶ πεινῶν, ἐξίηται ἄρτον καὶ διασκεδάσεις καὶ διήρχετο ἐν ἀπεριγράπτῳ ἀθλιότητι τὴν ζωὴν του, πότε στασιάζων καὶ πότε χειροκορῶν τοὺς θηριομάχους καὶ μονομάχους καὶ τερπόμενος ἐκ τοῦ αἵματος, κυλιόμενος δὲ καὶ αὐτὸς εἰς βόρβορον ἀνηθικώητος.

Ὁ φιλόσοφος Σενέκας περιγράφας διὰ ζοφερῶν χρωμάτων τὴν οἰκτροτάτην τῆς ἀνθρωπίνης κοινωνίας κατάστασιν ἔλεγεν, ὅτι, καταπεσοῦσης πάσης αἰδοῦς ἢ πρὸς τὴν πονηρίαν ἀμιλλοῦ ἦτο τερατώδης. Ἡ κακία δὲν διεπράττετο πλέον ἐν κρυπτῷ, ἀλλ' ἐνόκιον πάντων, διότι κατεπατεῖτο πᾶν ἱερὸν καὶ ὅσιον. Τόσον δὲ κοινὴ εἶχε καταντήσει ἡ ἀκολασία καὶ τόσον σφοδρῶς εἶχε καταλάβῃ ὅλων τὰς ψυχάς, ὥστε ἡ ἀθωότης δὲν ἐθεωρεῖτο πλέον σπανία, ἀλλ' ἀφαντος.

Πολὺ ζωηρότερον περιέγραψε τὴν κατάπτωσιν τῆς ἀνθρωπίνης κοινωνίας ὁ Ἀπ. Παῦλος ἐν τῇ πρὸς Ρωμαίους ἐπιστολῇ του, ἐξηγήσας ταυτοχρόνως καὶ τὰ αἷτια τῆς πλήρους ἐξαχρειώσεως τῶν ἀνθρώπων. «Διότι γνόντες, λέγει, τὸν Θεόν, οὐκ ὡς Θεὸν ἐδόξασαν ἢ ἐχαρίστησαν, ἀλλ' ἐματαιώθησαν ἐν τοῖς διαλογισμοῖς αὐτῶν καὶ ἐσκοτίσθη ἡ ἀσύνετος αὐτῶν καρδιά. Φάσκοντες εἶναι σοφοὶ ἐμωράνθησαν... Διὸ καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῶν καρδιῶν αὐτῶν εἰς ἀκαθαρσίαν τοῦ ἀτιμάζεσθαι τὰ σώματα αὐτῶν ἐν αὐτοῖς. Διὰ τοῦτο παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς εἰς πάθη ἀτιμίας, αἵ τε γὰρ θήλειαι αὐτῶν μετήλλαξαν τὴν φυσικὴν χρῆσιν εἰς τὴν φυσὰ φύσιν. Ομοίως δὲ καὶ οἱ ἄρσενες ἀφέντες τὴν φυσικὴν χρῆσιν τῆς θηλείας ἐξεκαύθησαν ἐν τῇ ὁρᾷ αὐτῶν εἰς ἀλλήλους, ἄρσενες ἐν ἄρσεσι τὴν ἀσχημοσύνην κατεργαζόμενοι καὶ τὴν ἀντιμισθίαν, ἣν ἔδει τῆς πλάνης αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς ἀπολαμβάνοντες. Καὶ καθὼς οὐκ ἐδοκίμασαν τὸν Θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς εἰς ἀδόκιμον νοῦν ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα, πεπληρωμένους πάσῃ ἀδικίᾳ, πορνείᾳ, πονηρίᾳ, πλεονεξίᾳ, κακίᾳ, μεστοῦς φθόνου, φόνου, ἐριδος, δόλου, κακοηθείας, ψιθυριστάς, καταλάλους, θεοστυγεῖς, ὑβριστάς, ὑπερηφάνους ἀλαζόνας, ἐφευρετὰς κακῶν, γονεῦσιν ἀπειθεῖς, ἀσυνέτους, ἀσυνθέτους, ἀστόργους, ἀνελεήμονας». (Ρωμ 1, 21 ἐξ).

Τοιαύτην παρουσιάζει ὁ μέγας Ἀπόστολος, φρικτὴν, ἀληθῶς, τὴν εἰκόνα τῆς καταστάσεως, εἰς ἣν εὗρίσκειτο ἡ ἀνθρωπίνη κοινωνία.

Ὡς ἦτο δὲ ἐπόμενο ἐν τοιαύτῃ καταστάσει παρημελημένος ἦτο ὁ οἰκογενειακὸς βίος. Ἀπέφευγον ἐν γένει οἱ πολῖται τὰς οἰκογενειακὰς ὑποχρεώσεις εἰς τοιοῦτον βαθμόν, ὥστε ὁ Ἀὔγουστος ἐξέδωκε νόμον,

κατὰ τὸν ὁποῖον ὑπεβάλλοντο εἰς βαρὺ πρόστιμον οἱ νέοι, οἵτινες μετὰ τὴν ἐνηλικίωσίν των δὲν προσήρχοντο εἰς γάμον, παρεχωροῦντο δὲ προνόμια εἰς τοὺς ἔχοντας τοῦλάχιστον τρία τέκνα. Ὁ νόμος ὁμοῦς ἐκεῖνος ἠτόνησεν ἐπὶ τῶν διαδόχων τοῦ Αὔγουστου. Ἀλλὰ καὶ ὁ ὑπάρχων οἰκογενειακὸς βίος διετελεῖ ἐν οἰκτροῦ καταστάσει. Ὁ ἀνὴρ ἐθεωρεῖτο ἀπόλυτος κύριος τῆς οἰκογενείας, ἡ δὲ γυνὴ δούλη. Ὁ σύζυγος εἶχεν ἀπόλυτον δικαίωμα ζωῆς καὶ θανάτου ἐπὶ τῆς συζύγου καὶ τῶν τέκνων του. Κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ Διονυσίου Ἀλικαρνασσεῶς καὶ τοῦ χριστιανοῦ Ἀπολογοῦ τοῦ Τερτυλλιανοῦ, ὁ σύζυγος ἐν τῇ οἰκογενείᾳ του ἦτο ταυτοχρόνως κατήγορος, δικαστὴς καὶ δῆμιος. Ἐντεῦθεν ἡ ἐσχάτη ταπείνωσις τῆς γυναικὸς καὶ ἡ ἔλλειψις οἰουδήποτε ἠθικοῦ συνδέσμου τῶν συζύγων. Τὰ διαζύγια ἦσαν τόσον συχνά, ὥστε ὁ Σενέκας ἔλεγεν ὅτι αἱ Ρωμαῖαι δέσποιναι ἠροίθιμον τὰ ἔτη οὐκὶ κατὰ τοὺς ὑπάτους, ἀλλὰ κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν συζύγων των. Ἐνυμφεύοντο διὰ τὰ διαζευχθῶσι καὶ διεζευγνύοντο διὰ τὰ προσέλθουν ἀμέσως εἰς ἕτερον γάμον. Ἡ Ρωμαϊκὴ Σύγκλητος καὶ οἱ ἄυτακράτορες τῆς Ρώμης εἶχον ἐκδώσει αὐστηροῦς κατὰ τῆς μοιχείας νόμους, ἀλλὰ δὲν κατώρθουν ν' ἀναστείλωσι τὸ μέγα τοῦτο κακόν, τὸ διαφθεῖρον τὸν θεσμόν τῆς οἰκογενείας. Ὁ πατὴρ ἐν τῇ οἰκογενείᾳ ἦτο ἀπόλυτος κύριος τῶν τέκνων ὡς καὶ τῶν δούλων καὶ τῶν κτηνῶν του. Τὰ τέκνα ἔστεροῦντο παντὸς δικαίωματος. Ὁ πατὴρ εἶχεν ἀπόλυτον ἐπ' αὐτῶν ἐξουσίαν. Ἡ Ἑλληνικὴ φιλοσοφία διὰ τοῦ Πλάτωνος καὶ τοῦ Ἀριστοτέλους θεωρητικῶς εἶχεν ὑποστηρίξει τὴν ἀπάνθρωπον σχέσιν τοῦ πατρὸς πρὸς τὰ τέκνα, καθ' ἣν ὁ πατὴρ ἐδικαιοῦτο ν' ἀπορρίψῃ τέκνα, ἅτινα δὲν ἠδύνατο νὰ θρέψῃ ἢ δὲν ἦσαν χρήσιμα εἰς τὴν Πολιτείαν, ἔνεκα τῆς νοσηρᾶς των καταστάσεως. Εἶναι γνωστὸν τί συνέβαινε σχετικῶς ἐν Σπάρτῃ. Κατὰ δὲ τὸ ρωμαϊκὸν δίκαιον ὁ πατὴρ ἐδικαιοῦτο νὰ πωλήσῃ τὰ τέκνα του. Μόνον ὁ τρις πωληθεὶς ἀπληθυροῦτο τῆς πατρικῆς ἐξουσίας. Ὑπῆρχε δὲ καὶ νόμος (jus pecis), τὸν ὁποῖον ὑπαινίσσεται μετὰ τινος αἰῶνας εἰς μίαν διάταξιν του ὁ αὐτοκράτωρ τοῦ Βυζαντίου Ἰουστινιανός, καθ' ὃν ὁ πατὴρ ἦτο ἀνεύθυνος διὰ πᾶσαν τιμωρίαν τοῦ τέκνου, ἔστω καὶ διὰ τὴν εἰς θάνατον καταδικην, ἐκτελουμένην ὑπὸ τοῦ ἰδίου ἢ διὰ τῶν δούλων. Τὸ ῥωμαϊκὸν δίκαιον οὐδὲν ἀνεγνώριζε τὸ δικαίωμα τοῦ πατρὸς ζωῆς καὶ θανάτου ἐπὶ τοῦ τέκνου. Ὡσαύτως διὰ νόμου ἐθεωρεῖτο ἀνεκτὸν τὸ ἐκθέτειν ἢ ἀπορρίπτειν τὰ γεννώμενα τέκνα, ἔνεκα τῆς ἐσχάτης πενείας τῶν ὄχλων.

Τὸ πλεῖστον μέρος τῆς ἀνθρωπίνης κοινωνίας ἀπετελεῖτο ἐκ δούλων, οἵτινες δὲν ἐθεωροῦντο ἄνθρωποι. Αὐτὸς ἔτι ὁ μέγας φιλόσοφος Πλάτων ἐδέχετο τὴν δουλείαν ὡς ἀνάγκην ἐπιβεβλημένην ὑπὸ τῆς φύσεως. Ὁ Ἀριστοτέλης ἀδιστάτως ἐφρόνει ὅτι ὁ δούλος ἦτο κατώτερον τοῦ ἀνθρώπου ὄν, διδάσκων ὅτι ὁ δούλος εἶναι «ὄργανον ἔμφυχον», μόνον κατὰ τοῦτο διαφέρων ἀπὸ τὰ λοιπὰ «ἄψυχα ὄργανα». Ὁ δούλος ἠγοράζετο καὶ ἐπωλεῖτο ὅπως οἰονδήποτε ἕτερον ἀντικείμενον. Εἰς τὰς ἀγορὰς μετὰ τῶν λοιπῶν ζώων ἐπωλοῦντο γυμνοὶ δούλοι καὶ δούλαι. Οἱ μὴ ὄντες

κατάλληλοι πρὸς ἐργασίαν ἐφονεύοντο, ὡς τὰ ἄχρηστα ζῶα, ἢ ἐροῦπιοντο εἰς τινα ἀπομεμονωμένην νησίδα τοῦ Τιβέρεως ποταμοῦ. Κατὰ τὸ ρωμαϊκὸν δίκαιον δὲν ἐθεωρεῖτο ὁ δοῦλος πρόσωπον, δὲν ἀνεγγορίζετο ὡς συγγενῆς ἄλλων ἀνθρώπων ἢ πατῆρ τέκνων ἢ ἰδιοκτῆτης κτήματος. Ἄλλὰ θὰ ἦτο λίαν μακρὸν νὰ εἰσελθῶμεν εἰς πάσας τὰς λεπτομερείας τοῦ μεγάλου ἐκείνου κοινωνικοῦ κακοῦ. Προσθέτομεν μόνον ὅτι οἱ δοῦλοι ἦσαν τόσον πολυάριθμοι, ὥστε ἐν Ἀττικῇ λ. χ. ἐπὶ 40.000 περίπου ἐλευθέρων πολιτῶν ὑπῆρχον 300.000 δούλων. Ἐν Κορίνθῳ ὁ ἀριθμὸς τῶν δούλων ἀνήρχετο εἰς 400.000 κατὰ τὴν ἀκμὴν τῆς πόλεως. Εἰς τὴν νῆσον Ἀζιναν ὑπῆρχον ὑπὲρ τὰς 300.000 δούλων. Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἐπὶ 600.000 κατοίκων αἱ 300.000 ἦσαν δούλοι. Ἐν Ρώμῃ ὁ Καικίλιος Κλαύδιος Ἰσίδωρος εἶχε προσωπικῶς 4.000 δούλων. Κατὰ τὴν ἀκμὴν τῆς Αὐτοκρατορίας ἡ Ρώμη εἶχε κατοίκους περὶ τὸ ἐν καὶ ἥμισυ ἑκατομμύριον· τούτων τὸ ἐν ἑκατομμύριον ἦσαν δούλοι. Ὅταν ἐφονεύθη ἐπὶ Νέρωνος ὁ Ἐπαρχος Ρώμης Πεδάνιος Σεκοῦνδος ἐσφαγήσαν, ἀδιακρίτως ἠλικίως καὶ φύλου, 400 δούλοι. Κατὰ τὸ ρωμαϊκὸν δίκαιον ἐπετρέπετο ἡ σφαγὴ πάντων τῶν δούλων εἰς περιπτώσιν δολοφονίας κυρίου τινός. Ὁ αὐτοκράτωρ Ἀδριανὸς διὰ νόμου περιέστειλε τὴν ἀπανθρωπίαν ἐκείνην. Κατὰ τὰς δικαστικὰς ἀνακρίσεις οἱ δοῦλοι ὑπεβάλλοντο εἰς βασάνους, συνήθως δὲ κατεδικάζετο εἰς σταυρικὸν θάνατον δοῦλος προδίδων τὸν κύριόν του. Παραδείγματα ἀνθρωπίνης μεταχειρίσεως τῶν δούλων ἦσαν τόσον σπάνια, ὥστε ἐθεωροῦντο μᾶλλον ὡς ἐξαιρέσεις. Διὰ τῆς τιμότητός των καὶ τῆς ἐπιμακρὰ ἐπι ἀφοσιώσεώς των οἱ δοῦλοι ἠδύναντο ν' ἀπελευθερωθῶσιν, ἀλλὰ καὶ τοῦτο σπανίως ἐγένετο. Οἱ ἀπελευθερούμενοι καὶ γινόμενοι κύριοι ἄλλων δούλων, ἀπεδεικνύοντο χειρότεροι τῶν τέως δεσποτῶν.

Ἡ ἀντίθεσις μεταξὺ τῶν πλουσίων καὶ τῶν πτωχῶν ἦτο μεγίστη. Κατ' ἀρχὰς οἱ Ρωμαῖοι εἶχον ἐπιδοθεὶ μεγάλως εἰς τὴν γεωργίαν, ἥτις εἶχεν ἀποβεῖ κυρία πηγὴ τοῦ πλούτου καὶ τῆς εὐημερίας των. Τὸ πλεῖστον μέρος τῶν πολιτῶν ἦτο γεωργικόν, ἀλλ' ὅταν ἤρχισαν οἱ κατακτητικοὶ πόλεμοι τῆς Ρώμης, οἱ στρατευόμενοι γεωργοὶ πολῖται κατ' ἀνάγκην παρημέλουν τὴν ἐπιμέλειαν τῶν ἀγρῶν των, ἀντικαθιστώμενοι ὑπὸ δούλων. Μικρὸν κατὰ μικρὸν ἤρξαντο πωλοῦντες τοὺς ἀγρούς των εἰς τοὺς πλουσίους, εἴτε πρὸς ἐξόφλησιν δανείων εἴτε δι' ἄλλας ἀνάγκας, οὕτω δὲ ἡ γῆ περιήρχετο εἰς ὀλίγους ἰδιοκτῆτας. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον περιήρχοντο εἰς ὀλίγους πλουσίους γαιοκτῆμονας καὶ αἱ κατακτώμεναι γεωργικαὶ ἐκτάσεις, ἃς τὸ Κράτος ἀρχικῶς εἶχε διανεμίει εἰς τοὺς ρωμαίους πολῖτας. Ὁ Πλίνιος ἐπιηροφόρησεν ὅτι ἡ ἡμίσεια Ἀφρικὴ ἀνήκεν εἰς ἕξ μόνον γαιοκτῆμονας, τῶν ὁποίων ὁ Νέρων εἶχε διατάξῃ τὸν φόνον. Διὰ τῆς συγκεντρώσεως τῆς ἰδιοκτησίας τῆς γῆς εἰς χεῖρας ὀλίγων πλουσίων κατηργήθησαν, μικρὸν κατὰ μικρὸν, διάφορα συναφῆ πρὸς τὴν γεωργίαν ἐπαγγέλματα, οἷον ἡ κτηνοτροφία, ἀντὶ δὲ τῶν προφῶν γεωργῶν ἐγκατέστησαν οἱ πλούσιοι γαιοκτῆμονες κατὰ χιλιάδας τοὺς δούλους εἰς

τοὺς ἀπεράντους ἀγρούς των. Λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι ἕκαστος δοῦλος ἐπωλεῖτο ἐν Ρώμῃ ἀντὶ τεσσάρων μόνον δραχμῶν, ἦτο εὐκόλος ἡ ἀγορὰ δούλων, ἀλλὰ οἱ τέως ἐργαζόμενοι εἰς τοὺς ἀγρούς ἔμεινον χωρὶς ἐργασίαν. Καὶ γενικῶς εἰπεῖν οἱ πτωχοὶ πολῖται ἔμεινον χωρὶς ἐργασίαν, διότι διὰ πάσαν ἐργασίαν ἐχρησιμοποιοῦντο δούλοι. Οἱ πλούσιοι εἶχον κατὰ ἑκατοντάδας δούλους ἐργάτας, μαγεῖρους, καλλιτέχνας, γραφεῖς, λογίους. Κατήντησε δὲ νὰ θεωρῆται ἡ ἐργασία ὡς ἀνάμοστος εἰς ἐλευθέρους πολίτας. Ἄλλως τε τοιαύτην περὶ τῆς ἐργασίας γνώμην εἶχον καὶ μεγάλοι φιλόσοφοι, ὡς ὁ Πλάτων καὶ Ἀριστοτέλης, οἵτινες δὲν ἠδύναντο νὰ φαντασθῶσιν ὅτι εἶναι δυνατὴ ἡ πνευματικὴ καὶ ἠθικὴ ἀνάπτυξις τοῦ ἀνθρώπου ἐν μέσῳ τῶν φυσικῶν ἐργασιῶν, ἔστω καὶ ἐκείνων, αἵτινες εἶναι ἀπαραίτητοι διὰ τὴν συντήρησιν τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὰς λοιπὰς φυσικάς του ἀνάγκας. Ἐντεῦθεν περιεφρονεῖτο ἡ ἐργασία. Ἐργάται ἦσαν μόνον οἱ δούλοι.

Εὐνόητον δὲ εἶναι ἡ ἀνεργία ἐπὶ τῆς ἐκείνης τῆς δυστυχίας τῶν κατωτέρων τάξεων καὶ παρήγετο τρῶστα ἀντίθεσις μεταξὺ τῶν ὀλίγων πλουσίων καὶ τῶν ἀπειραρίθμων πτωχῶν. Οἱ μὲν ἔζων ἐν πληθωρικῇ ἀπολαύσει τῶν πάντων, οἱ δὲ ἐν ἀπεριγράπτῳ πείνῃ καὶ ἀθλιότητι, ποριζόμενοι τὸν ἐπιούσιον ἄρτον ἐξ ἐλεημοσύνης ἢ ἐκ κλοπῆς καὶ ληστείας. Θὰ ἦτο λίαν μακρὸν νὰ περιγράψωμεν τὴν ἀθλιότητα τῶν πτωχῶν, σημειοῦμεν δὲ μόνον ὅτι οἱ τυχόν δανεζόμενοι καὶ μὴ ἔχοντες ν' ἀποδώσωσι τὸ χρέος ἐκινδύνευον νὰ χάσωσι τὴν προσωπικὴν των ἐλευθερίαν. Κατὰ τοὺς ρωμαϊκοὺς νόμους ὁ ὀφειλέτης, ἂν δὲν ἐπλήρωνεν ἐντὸς προθεσμίας 30 ἡμερῶν, περιήρχετο εἰς τὴν κατοχὴν τοῦ ἔχοντος λαμβάνειν καὶ ὑπεχρεοῦτο νὰ ἐργάζεται παρ' αὐτῷ, μετὰ δὲ τὴν ἐκπνοὴν δευτέρας προθεσμίας ἠδύνατο νὰ πωληθῆ ὡς δοῦλος καὶ αὐτὸς καὶ ἡ σύζυγος καὶ τὰ τέκνα του.

(Συνεχίζεται)

## Ο ΣΧΕΔΙΑΣΤΗΣ ΤΟΥ ΣΥΜΠΑΝΤΟΣ

### β) Ἀντίρρησης ἀπὸ τῆς Ἐξελέξεως.

Ἐπάρχει μίᾳ ἀντίρρησης κατὰ τῆς ἀντιλήψεως ὅτι τὸ σύμπαν ἔσχε Σχεδιαστὴν, συνίσταται δὲ αὕτη εἰς τοῦτο, ὅτι ἡ ὅλη φύσις παρήχθη κατὰ νόμους ὀρισμένους διὰ τῆς ἐξελέξεως. Μόλονότι δηλ. εἶνε δυνατόν νὰ προεῖδεν ὁ Δημιουργὸς πᾶν τὸ ὑπάρχον, ἐν τούτοις ἐφ' ὅσον τὰ ἐν τῇ φύσει παρουσιαζόμενα ὡς τεκμήρια σχεδίου εἶνε ἀναγκαῖα ἀποτελέσματα τῆς λειτουργίας τῶν φυσικῶν τούτων νόμων, οὐδεμίαν ἀπόδειξιν παρέχουν ὅτι ὁ Θεὸς τὰ ἐποίησε κατὰ σχέδιον.

Ἄλλ' ἄς ἴδωμεν πρῶτον τί ἐννοοῦμεν λέγοντες «φυσικοὺς νόμους» καὶ «φυσικὰς δυνάμεις».

Φυσικὸν νόμον λέγοντες ἐννοοῦμεν πᾶσαν κανονικὴν ἢ ὁμοίόμορφον ἐνέργειαν ἐν τῇ φύσει. Παραδείγματός χάριν νόμος ἡ κανὼν τῆς φύσεως ὀνομάζεται ἢ (ἐκτὸς ἐξαιρέσεών τινων) διαστολὴ τῶν θερμινόμενων σωμάτων, ἔπερ σημαίνει ἀπλῶς ὅτι βλέπουμεν ὅτι ἡ θερμότης διαστέλλει τὰ σώματα. Ἄλλως λέξεσι, παρατηροῦντες ὅτι ἡ θερμότης ἀκολουθεῖται

ὑπὸ διαστολῆς συμπεραίνομεν ἐκ τούτου ὅτι ἡ πρώτη εἶνε τὸ αἷτιον τῆς δευτέρας. Καλοῦντες ὁμῶς φυσικὸν νόμον αὐτὴν τὴν ιδιότητά της θεριμότητος, οὐδαμῶς διὰ τούτου ἐξηγοῦμεν συγχρόνως τὸ ἐν λόγῳ φυσικὸν φαινόμενον. Τὸ αὐτὸ ἀληθεύει καὶ δι' ἄλλας περιπτώσεις. Ὁ φυσικὸς δὴλα δὴ νόμος οὐδὲν ἐξηγεῖ, ἀλλὰ μόνον ἀναφέρεται εἰς κατηγορίαν γεγονότων. τὰ ὅποια ἔχουν ἀνάγκη ἐξηγήσεως.

Εἶνε ἀνάγκη νὰ σημειωθῇ ὅτι ὁ φυσικὸς νόμος οὐδὲν παρῶγει, δὲν ἔχει δὴλ. εἰανδότητε ἀναγκαστικὴν δύναμιν. Ὁ νόμος τῆς θαρύτητος π.χ. οὐδέποτε ἐκίνησε κανένα πλανήτην, πολὺ δ' ἐλιγώτερον οἱ κανόνες τῆς ναυσιπλοΐας ἐκυβέρνησαν κανέν πλοῖον. Εἰς ἐκάστην περίπτωσιν ὑπάρχει κάποια δύναμις ἐνεργοῦσα συμφώνως πρὸς τὸν νόμον τοῦ λειτουργεῖ. Ἐπ' ἴσῃς αἱ φυσικαὶ δυνάμεις εἶνε ἐκεῖναι, αἱ ὅποια, καθ' ὅσον γνωρίζομεν, πάντοτε ἐνεργοῦν συμφώνως πρὸς ὁρισμένον τινὰ νόμον. Δὲν ἔχουν ἐλευθέραν ἐκλογὴν καὶ δὲν εἰμποροῦν νὰ ἐνεργοῦν ἢ νὰ μὴ ἐνεργοῦν, κατ' ἀρέσκειαν ἀλλὰ πάντοτε καὶ πανταχοῦ ἐνεργοῦν κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ὑπὸ τῆς αὐτῆς συνθήκας.

Ἄς ἐξετάσωμεν τώρα τὰ τῆς ἐξελέξεως, ἦτοι ποῖα εἶνε ἡ ἐννοία τῆς καὶ κατὰ πόσον ἐπιδρᾷ ἐπὶ τοῦ ἀπὸ τοῦ σχεδίου ἐπιχειρήματος.

#### 1. Ἡ ἐννοία τῆς Ἐξελέξεως.

Ὁ ὅρος Ἐξέλιξις νοεῖται περιλαμβάνων τὰ προϋόντα στάδια τῆς ὀργανικῆς ἀναπτύξεως, τὴν φυσικὴν ἐπιλογὴν καὶ τὴν ἐπιβίωσιν τοῦ ἱκανωτέρου.

Ἐκ τούτων ἡ μὲν πρώτη, ἦτοι ἡ προϋοῦσα ἀνέλιξις τοῦ ὀργανικοῦ κόσμου, σημαίνει ὅτι πᾶσαι αἱ διάφοροι μορφαὶ τῆς ζωῆς, καὶ αἱ σήμερον ὀφιστάμεναι καὶ ὅσαι ποτὲ ἐν τῷ παρελθόντι ὑπῆρξαν ἐπὶ τῆς γῆς, εἶνε ἀπόγονοι προηγούμενων καὶ ἐλιγώτερον ἀνεπτυγμένων μορφῶν, ὅπως καὶ αὐταὶ ἦσαν ἀπόγονοι ἀκόμη ἀπλουστερόν, καὶ οὕτω καθεξῆς, μέχρις ὅτου φθάσωμεν ὀπίσω εἰς τὰς ὁποιασδήποτε πρωτίστως μορφὰς τῆς ζωῆς. Αἱ δὲ λοιπαὶ δύο θεωρίαι, ἦτοι ἡ τῆς φυσικῆς ἐπιλογῆς καὶ ἡ τῆς ἐπιβιώσεως τῶν ἱκανωτέρων, ἐξηγοῦν πῶς γένηται αὐτὴ ἡ ἐξέλιξις τοῦ ὀργανικοῦ κόσμου. Διότι ἐκ τῶν ἀσημάντων μεταβολῶν, αἱ ὅποια πιθανῶς νὰ συνέβησαν εἰς ἕκαστον ὀργανισμόν, μόνον ἐκεῖναι θὰ διηγωνίσθησαν, ὅσαι εἶχον τὸ πρὸς διακίωσιν πλεονέκτημα κατὰ τὸν περὶ ὑπάρξεως ἀγῶνα. Αἱ μεταβολαὶ αὐταὶ θεωροῦνται ὅτι ἐν καιρῷ ἐκληροδοτήθησαν εἰς τοὺς ἀπογόνους τῶν ὀργανισμῶν, τοιοῦτοτρόπως δὲ θὰ παρήχθησαν ἐαθημῶδον αἱ ἀνώτερα μορφαὶ τῆς ζωῆς. Ἡ δὲ ἀξία τῶν θεωριῶν τούτων ἔγκειται εἰς τὸ ὅτι δεικνύουν πῶς ἡδύνατο νὰ γείνη ἡ ὀργανικὴ ἐξέλιξις χωρὶς νὰ νοηθῇ καμμία αἰφνιδία μεταβολή, ὅποια π.χ. ἡ γέννησις ἀνθρώπου ἐκ τοῦ πιθήκου. Πρέπει ὁμῶς νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν ὅτι τὸ ζήτημα πολὺ ἀπέχει τοῦ νὰ ἐξηγηθῆται μετὰ τῆς θεωρίας αὐτῆς· διότι ἀκόμη καὶ σήμερον οἱ φυσικοὶ ἀρχίζουν νὰ ἀμφισβῆλλουν ἂν ὅλαι αἱ μεταβολαὶ ὑπῆρξαν πράγματι ἐλαφραὶ, ἢ ἂν δὲν συνέβησαν μερικαὶ διασπάσεις, ἰδίως κατὰ τὰς μεταβάσεις ἀπὸ τῆς νεκρᾶς ὕλης εἰς τὴν γλωρίδα καὶ ἐκ ταύτης εἰς τὴν πανίδα καὶ πάλιν ἐκ τῆς πανίδος εἰς τὸν ἀνθρώπον. Οὐχ ἦττον, ἀπὸ εὐρυτέρας ἐπόψεως, αὐτὴ εἶνε ἡ

θεωρία τὴν ὁποίαν πρόκειται νὰ ἐξετάσωμεν.

Δέον νὰ λεχθῇ ὅτι ἡ ἐξέλιξις εἶνε μία πορεία, πορεία, ἀνάπτυξις, καὶ ὄχι αἰτία. Εἶνε ἡ μέθοδος, μὲ τὴν ὁποίαν ἐξηγήθησαν μερικαὶ μεταβολαὶ καὶ ὄχι ἡ αἰτία τῆς παραγωγῆς των. Πᾶσα μεταβολὴ πρέπει νὰ εἶχε κάποιαν αἰτίαν. Ἀφοῦ δὲ παρήχθησαν αἱ τοιαῦται μεταβολαὶ, ἡ φυσικὴ ἐπιλογή ἤλθε νὰ ἐξηγήσῃ πῶς μόνον αἱ χρήσιμοι ἐξ αὐτῶν διηγωνίσθησαν, δὲν δύναται ὁμῶς νὰ ἐξηγήσῃ καὶ πῶς προήλθον. Ἀπ' ἐναντίας, τὰς προϋποθέτει ὑπαρχούσας. εἰ δὲ μὴ δὲν θὰ ὑπῆρχε τίποτε ὥστε νὰ γείνη ἐπιλογή. Ἡ φυσικὴ λοιπὸν ἐπιλογή μᾶλλον βοτανίζει, ξεχορταριάζει, παρὰ φριτύνει, καὶ, ἐπομένως, κυριολεκτικώτερον θὰ ὠνομάζετο φυσικὴ ἀπόφθοις, διότι ἀπλῶς δεικνύει πῶς μεταξὺ τῶν διαφόρων τροποποιήσεων ὀργανισμοῦ τινος, ἄλλων καλῶν καὶ ἄλλων κακῶν, αἱ ἀχρηστοὶ θὰ ἠφανίζοντο καὶ θὰ ἔμενον αἱ χρήσιμοι· δεικνύει δὴλ. πῶς θὰ ἐπέζη ὁ ἱκανώτερος ὀργανισμὸς. Ἡ ἐπιβίωσις ὁμῶς αὐτὴ τοῦ ἱκανωτέρου οὐδὲ κατ' ἐλάχιστον ἐξηγεῖ πῶς προέκυψε ἡ ἱκανότης. Ἐάν, φέρ' εἰπεῖν, ἐξ ἑκατῶν ζώων τὰ μὲν πεντηκόντα εἶχον ὀφθαλμούς, τὰ δὲ ἄλλα δὲν εἶχον, εἶνε εὐκόλον νὰ νοηθῇ πῶς οἱ πρῶτοι θὰ εἶχον κάθε πιθανότητα νὰ ἔχουν ἀπογόνους· τοῦτο ὁμῶς δὲν ἐξηγεῖ πῶς οἱ πρόγονοι τούτων ἀπέκτησαν ὀφθαλμούς.

Κοινῶς αἱ μεταβολαὶ αὐταὶ ἀποδίδονται εἰς τὴν τύχην, ἀλλά, αὐστηρῶς εἰπεῖν, τοιοῦτο πράγμα, ὅπως ἡ τύχη, εἶνε ἀνύπαρκτον. Ἡ λέξις τύχη εἶνε ἀπλῶς εἰς συμβατικὸς ὅρος χρησιμοποιοῦμενος διὰ τὰ ἀποτελέσματα μερικῶν φυσικῶν δυνάμεων, ὅσας εἰμεθα ἀνίκανοι νὰ ἐξηγήσωμεν. Ὡστε ἡ τύχη πρέπει νὰ ἀποκλεισθῇ. ὅποτε θὰ πρέπει νὰ δεχθῶμεν τὸ ἐν ἐκ τῶν δύο· ἢ οἱ ὀργανισμοὶ ἐν τῇ φύσει ἦσαν προικισμένοι μετὰ ἐλευθέραν βούλησιν καὶ μετεβάλλοντο ἐκουσίως ἢ δὲν ἦσαν ἐλεύθεροι, καὶ τότε μετεβάλλοντο κατ' ἀνάγκη. Τὴν πρώτην περίπτωσιν σκοπεύοντες νὰ ἐξετάσωμεν βραδύτερον, ἐνταῦθα θὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὴν δευτέραν.

#### 2. Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς Ἐξελέξεως.

Πῶς λοιπὸν ἡ θεωρία αὐτὴ κλονίζει τὸ συμπέρασμα ὅτι ὁ Δημιουργὸς ἐσχεδιάσεν ὅλα τὰ ὄργανα ἐν τῇ φύσει, ὅπως τὸν ὀφθαλμόν, καὶ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα τὸ ὅλον σύμπαν; Ἀπ' ἐναντίας, ὅπως θὰ ἴδωμεν, τὸ ἐπιβεβαίωσι. Διότι, ἐὰν ἀπὸ ὅλους τοὺς ὀργανισμοὺς ἀποκλεισθῇ ἡ ἐλευθερὰ βούλησις καὶ τοὺς νοήσωμεν ὑποχρεωμένους νὰ κάμνουν ὅ,τι ἔκαμναν, εἶνε φανερόν ὅτι ἡ γῆ καὶ ὅλα τὰ ἐπ' αὐτῆς ὁμοιάζον πρὸςξένα μεγάλον μηχανισμόν. Ὅσονδήποτε δὲ περιπλοκα καὶ ἂν ἦνε τὰ μέρη του καὶ ἐπιδρῶν ἐπ' ἄλληλα ἐπὶ ὅσονδήποτε μακρὸν χρόνον, ἐὰν εἰς τὸ τέλος παράγουν ἕν ὄργανον ἐνδεικτικὸν σχεδίου, τοῦτο πάντως προσχεδιάσθη σκοπίμως ὑπὸ τοῦ μηχανουργοῦ. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ἐὰν μία μηχανὴ μετὰ μακρὰν ἐργασίαν παρήγῃ ἐν ὠρολόγιον, δὲν θὰ ἐδισταζόμεν νὰ εἴπωμεν ὅτι ὁ κατασκευάσας καὶ θέσας εἰς ἐνέργειαν τὴν μηχανὴν τὴν ἔκαμε τοιαύτην σκοπίμως.

Ὅτι λοιπὸν κάμνει ἡ ἐξέλιξις εἶνε τοῦτο· δεικνύει ὅτι ἕλη ἡ φύσις ἀποτελεῖ μίαν μακρὰν καὶ συνεχῆ

ανάπτυξιν και ὅτι, ἐάν ὅπως δῆποτε προσβλέφθη τὸ τέλος, τοῦτο ἔχει προσβλεφθῆ ἀπὸ τὴν ἀρχήν. Ἄλλαις λέξεσιν, ὅπως ἀκριδῶς ἢ ἐνότῃς τῆς φύσεως δεικνύει ὅτι ἂν κἀτι τι προσεσχεδιάσθη, τὰ πάντα ἔχουν προσεσχεδιασθῆ, τοιοῦτοτρόπως καὶ ἡ ἐξέλιξις φανερώνει ὅτι ἐάν τοῦτο ἐν γένει προσεσχεδιάσθη, ἐσχεδιάσθη ἐξ ἀρχῆς. Τὸ συμπέρασμα εἶνε ὅτι τὰ ὄργανα ἐν τῇ φύσει, ὅπως ὁ ὀφθαλμὸς, τὰ ὅποια ἀναμφισβητήτως μαρτυροῦν περὶ σχεδίου, δὲν ἐσχεδιάσθησαν ἀνεξαρτήτως. ἤτοι τὸ καθ' ἐν χωριστά, ἀλλὰ ὅλα ὁμοῦ περιελαμβάνοντο εἰς ἐν μέγα σχέδιον ἐξ ἀρχῆς. Τοῦτο δὲ μόνον νὰ αὐξήσῃ δύναται τὸν θαυμασμόν μας πρὸς τὸν Σχεδιαστήν.

Τὸ πρᾶγμα θὰ καταστή σαφέστερον ἂν χρησιμοποήσωμεν ἐν μόνον παράδειγμα. Ἄς ὑποθεθῆ ὅτι μία ἀνθρωπίνη χεὶρ ἐξελιχθῆ ἀπὸ ἓνα πιθήκειον πόδα ἐκ τοῦ ὅτι ἀπλῶς ὁ πιθήκος τὸν ἐχρησιμοποῖει ὡς χεῖρα διὰ νὰ συλλαμβάνῃ τὰ πράγματα. Τὸ γεγονός τοῦτο ἐνισχύει περισσότερον τὴν ἐννοιαν τοῦ σχεδίου, κατὰ τὸ ὅποιον θὰ ἔπρεπε ὁ πιθήκειος ποὺς νὰ ἐξελιχθῆ εἰς ἀνθρωπίνη χεῖρα. Ἐάν δὲ ὅλα τὰ ἐν τῇ φύσει ὄργανα εἶχον ἐξελιχθῆ κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον εἰς ἀπλουστερίων, ἀδξάνεται τὸ ποσὸν ἢ ἡ ἔκτασις τοῦ σχεδίου, κατὰ τὸ ὅποιον ταῦτα ἐξελιχθῆσαν, κατὰ τὸν τρόπον πρακτικῶς ἀπεριόριστον.

Ὅστε ἡ Ἐξέλιξις νοεὶ προϋπάρχουσαν Ἐνέλιξιν, ἐφ' ὅσον ὅλαι αἱ μορφαὶ τῆς ζωῆς θὰ ἦσαν συνεπτυγμέναι εἰς τὴν πρώτην μορφήν πρὶν νὰ ἐξελιχθοῦν ἐξ αὐτῆς· τοιοῦτοτρόπως δὲ ἡ δι' ἐξελίξεως δημιουργία ἀποβαίνει θαυμασιωτέρα τῆς ἀμέσου δημιουργίας χωριστῶν ἐτοίμων μορφῶν. Πολλοὶ θεωροῦν εὐγενεστέρων τὴν ἐννοιαν τοῦ Δημιουργοῦ ἐν τῷ ὅτι ἐπέτυχεν ὅσα ἀποτελέσματα ἠθέλησε δι' ἐνὸς μεγάλου συστήματος ἐξελίξεως, παρὰ διὰ μεγάλου ἀριθμοῦ κεχωρισμένων δημιουργιῶν. Διότι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ μεθόδος, διὰ τῆς ὁποίας ἐπετεύχθησαν τὰ ἀποτελέσματα, θὰ ἦτο ἐξ ἴσου θαυμαστή καὶ θὰ ἐμαρτύρει περισσότεραν σοφίαν καὶ πρόδλεψιν, ὅσον καὶ αὐτὰ τὰ ἀποτελέσματα· ἐκάτερον θὰ ἦτο ἄξιον τοῦ ἐτέρου. Ὅστε ἡ ἐξέλιξις φαίνεται ὅτι ὑπῆρξεν ἡ ὑψίστη μορφή τῆς δημιουργίας· ἀντὶ δὲ νὰ προσάγεται ὡς ἀναιρετικὴ τοῦ ἀπὸ τοῦ σχεδίου ἐπιχειρήματος, ἀπ' ἐναντίας μόνον αἶρει τὰς δυσκολίας διὰ τῆς ὑποδείξεως ὅτι ἕκαστον τμήμα παντὸς ἐπὶ μέρους ὁργανισμοῦ θὰ ἔγινε κατὰ σχέδιον, καὶ δὴ κατὰ τρόπον ἄξιον τοῦ μεγάλου Δημιουργοῦ.

Ὅδὲ καὶ μεταβάλλεται τὸ συμπέρασμα τοῦτο, ἐάν φέρωμεν τὴν ἐξέλιξιν πρὸς τὰ ὀπίσω, δεχόμενοι ὅτι ἡ ἀρχέγονος πρωτίστη μορφή τῆς ζωῆς ἐξελιχθῆ ἐκ τίνος προγενεστέρως μορφῆς τῆς ἀψύχου ὕλης, αὕτη δὲ πάλιν ἐξ ἀπλουστερίας καὶ οὕτω καθεστῆς, μέχρῃς ὅτου φθάσωμεν εἰς τὴν ἀρχικὴν μορφήν τῆς ὕλης, ὁποιαδῆποτε καὶ ἂν ἦτο αὕτη. Διότι ἐάν τὰ ἀποτελέσματα, ὅπως τῶρα τὰ βλέπομεν, μαρτυροῦν σχέδιον, ὁ περὶ ὑπάρξεως Σχεδιαστοῦ συλλογισμὸς δὲν ἐξασθενεῖ· ἀπ' ἐναντίας, αἱ περὶ τῆς ἰκανότητός Του ἰδέαι μας ἐνισχύονται περισσότερον ἐάν πιστεύσωμεν ὅτι τὰ ἀποτελέσματα ταῦτα ἦσαν ἤδη ἀσφαλῆ, καθ' ὃν χρόνον ἢ γῆ μας ἦτο ἀκόμη ἐν μορφῇ νεφελώματος (W. T.).

## ΕΓΓΡΑΦΟΝ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΕΙΟΥ ΙΕΡΑΤ. ΣΧΟΛΗΣ

Ἄριθ. πρωτ. Α. 19601

Ἐν Ἀθήναις τῇ 31 Δεβρίου 1933.

Πρὸς τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀθηνῶν.

Κατόπιν τοῦ ὑπ' ἀριθ. 3735 καὶ ἀπὸ 11 Σεβρίου ἐ. ε. ἐγγράφου ὑμῶν ἔχομεν τὴν τιμὴν νὰ κοινοποιήσωμεν ἀντίγραφον ταυταρίθμου καὶ ταυτοχρόνου ἐγγράφου μας πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Ἑσωτερικῶν - Διεύθυνσιν Χωροφυλακῆς καὶ Δημ. Ἀσφαλείας διὰ τὰ καθ' ὑμᾶς.

Ὁ Διευθυντῆς  
Θ. Τσιγκουράκος

31 Δεβ' ου 1933.

Πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Ἑσωτερικῶν

Διοικ. Χωροφυλακῆς καὶ Δημ. Ἀσφαλείας

Κατόπιν τοῦ ὑπ' ἀριθ. 660)188 καὶ ἀπὸ 18-3-33 ἐγγράφου ὑμῶν πρὸς τὴν Διοίκησιν Δημοσίων Κτημάτων, διαβιθασθέντος ἡμῖν ἐπὶ ἐπιστροφῇ ὑπὸ τῆς ὑπηρεσίας ταύτης περὶ τοῦ κτίριου τῆς Γερμανείου Ἑρατικῆς Σχολῆς καὶ τῶν ὑπ' ἀριθ. 3331)31. 7. 33, καὶ 3735)11. 9. 33 πρὸς ἡμᾶς ἐγγράφου τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, ἔχομεν τὴν τιμὴν νὰ φέρωμεν εἰς γνῶσιν ὑμῶν τὰ ἀκόλουθα.

Τὸ κτίριον, ἐνθα νῦν τὸ Σχολεῖον Χωροφυλακῆς, ἀνηγγέρθη ἐκ ποσοῦ 160.000 φράγκων δωρηθέντος ὑπὸ ἀνωμόμου ὁμογενοῦς τῷ Σεβ. Μητροπολίτῃ Γερμανῶν Καλλιγᾶ, ἕνα χρησιμεύσῃ πρὸς ἀνέγερσιν Ἑρατικῆς Σχολῆς ἐπὶ γηπέδου τῆς Μονῆς Ἀσωμάτων—Πετροῦκη, ἣτις ἐδωρήσατο τοῦτο δυνάμει τοῦ ὑπ' ἀριθ. 35881)3. 5. 1886 δωρητηρίου συμβολαίου τοῦ συμβολαιογράφου Ἀθηνῶν Σπ. Ἀρμάγου διὰ τὸν εἰρημένον σκοπὸν ὑπὸ τὸν ὅρον ὅπως τὸ δωρούμενον κτῆμα χρησιμεύσῃ ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον πρὸς Ἰερατικῆς Σχολῆς καὶ οὐχὶ δι' ἄλλον τινὰ σκοπὸν.

Κατόπιν τῶν ἀνωτέρω καὶ μετὰ σύμφωνον γνωμοδότησιν τοῦ Συμβουλίου Ἑθνικῶν Κληροδοτημάτων ληφθεῖσαν ἐν τῇ ὑπ' ἀριθ. ΟΓ' τῆς 5-12-33 συνεδρίᾳ, ἔχομεν τὴν τιμὴν νὰ παρακαλέσωμεν, ὅπως ἔχωμεν τὰς ὑμετέρας ἀπόψεις, καθότι θὰ ἔδει νὰ ἀποδοθῆ τὸ κτίριον τοῦτο, ἐνθα, ὡς ἐρρήθη, σήμερον στεγάζεται τὸ Σχολεῖον Χωροφυλακῆς, εἰς τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀθηνῶν, πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ σκοποῦ, ὅστις ἐξ αὐτῆς τῆς αἰτίας μένει ἀνεκτέλεστος, μὴ ὄντος ἐκ τοῦ Συντάγματος ἐπιτετραμμένου νὰ χρησιμοποιοῦνται τὸ κτίριον διὰ σκοπὸν ξένον πρὸς τὸν ταχθέντα ὑπὸ τοῦ Διαθέτου.

Ο ΦΥΝΠΟΥΡΓΟΣ  
Δ. ΧΕΛΜΗΣ

## ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Σφαδασμοί.

Ἐκ τῶν ἐπ' ἐσχάτων συνταραζάντων τὴν Γαλιαν καὶ τὴν Αἰθιοπίαν γεγονότων δύναται φρονοῦμεν, νὰ συναχθῆ τὸ συμπέρασμα ὅτι αἱ δύο αὐταὶ κρούσεις τοῦ κομμουνισμοῦ πρὸς ἄλλωσιν τῆς Εὐρώπης ἀπέδειξαν εἰς τὸν κόσμον ὅτι τὸ θηρίον διὰ τὴν περιόδον τῶν τελευταίων σφαδασμῶν. Ὑπὸ

τὴν πείσιν τῆς λαϊκῆς ἐξεγέρσεως ἐν Γαλλίᾳ δύο κινεργήσεις ἀνιέρτησαν ἐν βραχεὶ καὶ τότε μόνον τὰ πνεύματα ἠρέμισαν, ὅταν ἡ κοινὴ γνώμη ἐπέσθη ὅτι ὁ ἐχθρὸς ὑπεχώρησεν εἰς ὄλην τὴν γραιμυήν. Ἀσχερότερος καὶ ἀσχηρότερος αἱματηρότερος ἐγένετο ὁ ἀγὼν ἐν Αὐστρίᾳ, παρὰ πᾶσαν ὅμως τὴν κομμουνιστικὴν ἐπιθετικότητα καὶ ἐκείνῃ συντεταγμένη κατὰ κράτος. Ἡ τερραστία εἰς ὁργάνωσιν καὶ ἰσχύρ καὶ δρᾶσιν κομμουνιστικὴν προπαγάνδα δὲν ἐκέρδησεν ὅ,τι ἤλιξε, παρὰ τὴν κολοσσιαία τῆς προσπαθείας, διότι ὁσονδήποτε καὶ ἐξυμνήθη ἐπὶ τῆ ἀνεπισήμων καὶ ἐπισήμων ὁ παράδεισος τοῦ ρωσικοῦ μπουλσεβισμού, οἱ λαοὶ ἠδυνήθησαν νὰ διαγνώσουν τὴν πραγματικότητα τούτων, ὥστε, παρὰ τὸ μέγα μειονέκτημα τῆς ἔλλειψος ὁργάνωσης τῆς κατὰ τοῦ κομμουνιστικοῦ ἐχθροῦ ἀμύνης, νὰ δύνανται κατ' ἐνοσπιον νὰ ἀνθίστανται τελεσφόρως κατὰ πάσης ἀποπειρας ἁλώσεως τῆς λαϊκῆς συνειδήσεως. Τὰ πρόσφατα ταῦτα γεγονότα ἔστρωσαν ἀφειρηταί εἰς περισσότερας πυκνώσεως τῆς κοινῆς συνέσεως, δυνάμει τῆς ὁποίας νὰ ἐκλείψωσιν ἐξ ὀλοκλήρου καὶ τὰ τελευταία ἴχνη μιᾶς «ἰδεολογίας», ἣτις εἶνε ἀναξία τῆς φύσει ἰδεολογίου ἀνθρωπίνης ψυχῆς.

### Νέον εἶδος μορίας.

Μεταξὺ τῶν ἀξιώσεων, τὰς ὁποίας διετύπωσε ὁ γνωστός Dr Krause ἐν τῷ λόγῳ, διὰ τοῦ ὁποίου ἐξήτει τὴν κατάργησιν τοῦ Ἑστανρωμένου, ἦτο καὶ ὁ ἀποκλεισμός τῆς Παλ. Διαθήκης ἐκ τῶν μελλουσῶν ἐκδόσεων τῆς Ἀγίας Γραφῆς, τῆς προωρισμένης πρὸς χρῆσιν ἐν τοῖς γερμανικοῖς σχολείοις καὶ ἐν τῇ λατρείᾳ. Ἡ Παλ. Διαθήκη — λέγουσιν οἱ Κραουζισταὶ — οὐκ εἶναι σχεδὸν μόνον περὶ σημιτῶν, δὲν δύνανται δ' ἐπομένως οἱ ἄριοι νὰ ἀναγνώσωσιν αὐτὴν ἀνευ ἀποστροφῆς. Ὑπάρχουν ὅμως καὶ οἱ ὀπαδοὶ τῆς βαθμιαίας ἀλλοιώσεως τῆς Π. Διαθήκης — οἱ διὰ τοῦτο καὶ λεγόμενοι «Graduatists» — ἐκγεραμανισμένης διὰ τῆς ἀντικαταστάσεως φράσεων καὶ ὀνομάτων διὰ γερμανικῶν. Οἱ Φιλισταῖοι π. χ. καὶ οἱ Τέριοι καὶ οἱ Αἰθίοπες κάλλιστα κατ' αὐτοῦς, θὰ ἠδύναντο ν' ἀντικατασταθῶσι διὰ τῶν Γότθων, τῶν Λογγοβάρδων καὶ τῶν Ἀνδαλουσιανῶν, κ. ο. κ. Οὐδεὶς θὰ ἠδύναντο νὰ φαντασθῇ ὅτι καὶ ὁ μᾶλλον ἀχαλίωτος ἐθνικισμός θὰ ἠδύναντο νὰ καταντήσῃ εἰς τὴσιν μορίας.

Περὶ τὰ τέλη τοῦ Μαρτίου θὰ ἐκδοθῇ τὸ α' τεῦχος νέου περιοδικοῦ ὑπὸ τὸν τίτλον «Eumenica» τῆ πρωτοβουλία ἡμισπλήμων ἀγγλικανικῶν κύκλων καὶ ὑπὸ τὴν ἐπιστοσίαν πολυαριθμοῦ ἐπιτροπῆς. Τὸ περιοδικὸν τοῦτο θὰ ἐκδίδηται γαλλιστὶ εἰς τρία τεύχη κατ' ἔτος. Περὶ τῶν σκοπῶν εἰς οὗς ἀποβλέπει ἡ ἐκδοσις αὕτη ὁ λόγος ἔσται ἐν τῷ ἐπομένῳ φύλλῳ.

Αἱ ἑξ χιλιάδες τῶν λουθηρανῶν παστόρων, οἵτινες ἐπανεστάτησαν κατὰ τῆς ἀποείρας τῆς νέας Γερμανίας νὰ μεταβάλῃ τὴν προτεσταντικὴν Ἐκκλησίαν εἰς ἀπλοῦν ὄργανον καὶ αὐτὸ τοῦτο παράστημα τοῦ κράτους, ὀπισθοχώρησαν πρὸ τῆς ἀπειλῆς ὅτι τὸ κράτος καὶ τὴν Ἐκκλησίαν θὰ στερήσῃ τῆς προστασίας του καὶ αὐτοῦς τοῦ μισθοῦ των. Εἶνε ἐκπληκτικόν ὅτι οὐδὲ εἰς ἐκ τῶν τῶσων χιλιάδων «ἠρώων» τούτων δὲν ἐσκέφθη τὸ ἐνδεχόμενον τοῦτο, ὥστε νὰ μὴ ἐπέλθῃ ἡ γελοιοποίησις τοῦ ἠρωϊμοῦ των. Ἐντεῦθεν ὁ ἀρχηγὸς τῆς γερμανικῆς προτεσταντι-

κῆς Ἐκκλησίας Dr Müller παρέμεινε ὁ ἀκλόνητος δικτάτωρ αὐτῆς, καταλυθείσης πάσης θρησκευτικῆς ἐλευθερίας ἐν τῇ γερμανικῇ δημοκρατίᾳ. Οἱ «Ἐκκλησ. Καιροὶ» τοῦ Λονδίνου ἀναμένουν τῶρα νὰ ἴδουν ἂν ὁ καθολικὸς κληρὸς τῆς Γερμανίας θὰ ἀποδειχθῇ εὐθαρσέστερος.

Ὁ καθηγητὴς τῆς ἐν Καρραῖς Ἀθωνιάδος σχολῆς γράφων πρὸς τὴν «Ἐκκλησίαν» περὶ τῆς σημερινῆς καταστάσεως τῆς διασήμευ βασιλικῆς τοῦ Πρωτάτου ἐπαναλαμβάνει ὅ,τι ἤδη καὶ οἱ εἰδικοί εἶχον διαπιστώσει περὶ τῶν ἐπελεθόντων εἰς τὸν ναὸν ρηγμάτων καὶ τῆς ἀπὸ τῆς κανονικῆς θέσεως τοῦ ὀποκλίσεως, καὶ ὅτι εἶνε ἄμεσος ἡ ἀνάγκη τῆς ἐπανορθώσεως ἵνα μὴ καταστραφῇ ὀλοσχερῶς τὸ μοναδικὸν τοῦτο μνημεῖον τῆς βυζαντινῆς τέχνης.

Ἐν Ρώμῃ τῇ 11 ἰσταμένου ἐπετεῖω, τῆς συμφωνίας τοῦ Λατερανοῦ, ἐγένοντο τὰ ἐγκαίρια διεθνῶς ἐκθέσεως ἐν τῷ μεγάρῳ τῆς Valle Giulia ἔργων ἱερῆς τέχνης. Τῆς ἐκθέσεως θὰ μετᾶσχουν πλὴν τῆς Ἰταλίας καὶ ἡ Γαλλία, ἡ Γερμανία, ἡ Αὐστρία, ἡ Οὐγγαρία, ἡ Πολωνία, ἡ Τσεχοσλοβακία καὶ ἡ Λιθουανία. Ἡ διοργανώσις τῆς ἐκθέσεως ἐγένετο ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἱταλοῦ παρὰ τῷ Βατικανῷ κόμητος De Vecchi, πρὸς ὃν ὁ ἱταλὸς πρωθυπουργὸς Μουσσολίνη ἐξέφρασε τὴν εὐαρέσκεϊάν του διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἔργου.

Ἡ γαλλικὴ κυβέρνησις εὐραθέϊσα πρὸ πιστικῆς διαμαρτυρίας διὰ τὴν ἀπαγόρευσιν τῆς ραδιοφωνικῆς μεταβίβασως τῶν ἐν τῇ Notre-Dame θρησκευτικῶν κηρυγμάτων καὶ τῆς ψαλμωδίας, ἠναγκάσθη νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν χρῆσιν τοῦ κρατικοῦ ραδιοφωνικοῦ πομποῦ (Radio-Paris), διὰ τὴν θρησκευτικὴν μουσικὴν «ἐνεκα τῆς καλλιτεχνικῆς τῆς ἀξίας», καὶ διὰ τὰς θρησκευτικὰς τῆς τσεχοσλοβακίας ὁμιλίας «ὡς δείγματα γαλλικῆς ρητορικῆς τέχνης». Ὑπεχώρησε δὲ ἡ κυβέρνησις εἰς τὴν γενικὴν ἀξίωσιν τοῦ θρησκευτοῦ λαοῦ, ἀλλ' ἐξ ἄλλου ἐννοεῖ νὰ ἐπιμείνῃ νὰ μὴ συμμερίζηται τὸν θρησκευτικὸν χαρακτῆρα τῶν διὰ τοῦ κρατικοῦ ραδιοφωνικοῦ σταθμοῦ μεταβιβαζόμενων κηρυγμάτων καὶ ὁμιλιῶν, ὑπὸ τὴν πρόφασιν τῆς κρατικῆς «θρησκευτικῆς οὐδετερότητος».

## ΧΡΟΝΙΚΑ

### ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος ἀνεκοίνωσε ἐπισήμως τὴν περὶ Μασωνίας πρᾶξιν τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος πρὸς τοὺς Πατριάρχας καὶ τοὺς Προσόδους τῶν Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν. Ἀπῆντησαν δὲ ἤδη οἱ Πατριάρχαι ΚΠόλεως καὶ Ἀντιοχείας ὡς καὶ ὁ Τοποτηριτῆς Ἱεροσολύμων ἐπιδοκιμάζοντες τὴν πρᾶξιν ταύτην.

Οἱ ἐφημέριοι τῆς περιφερείας Μητροπόλεως Κρήτης, Ἐπισκοπῶν Νεαπόλεως καὶ Ἀρχαδίας συνελθόντες εἰς γενικὴν συνέλευσιν ἀπηύθυναν πρὸς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν διαμαρτυρίαν κατὰ πάσης προσπάθειας ἀποσκοπούσης εἰς κατάργησιν τοῦ Ταμείου ἀποδοχῶν ἐφημεριακοῦ Κλήρου καὶ τροποποιήσεως νόμου 5459 ὡς καὶ ἀναθέσεως εἰς Μητροπολιτικὰ Συμβούλια μισθοδοσίαν ἐφημερίων. Ἡ τροποποίησις τοῦ ἐνοριακοῦ νόμου, λέγουσιν οἱ ἐφημέριοι Κρήτης, ἐπανάγει ἐφημερίους εἰς παλαιὰν γνωστὴν ἀξιοθρήνητον κατάστασιν ὑποδουλοῦσα τούτους εἰς ἀμφιβόλους διαθέσεις λαϊκῶν ἐπιτρόπων, ἀπομακρύνει τάξων κλήρου τοὺς ἐπιμεμένους νὰ προσέλθωσιν, ὡς προνοεῖ ὁ ἐνοριακὸς νόμος, θέτων προσόντα καὶ περιορισμοὺς «διαμαρτυρόμενοι, ἐπιλέγουσι, κατὰ πάσης προσπάθειας, τροποποιήσεως νόμου, ζητοῦμεν πιστὴν ἐφαρμογὴν αὐτοῦ, ἐνισχυόμενον πόρων Ταμείου ἀποδοχῶν, ἀνευ τοῦ ὁποίου μοιραίως καὶ Ταμείον ἀσφαλίσεως καταρροῦσαι, μόνον ἢ πλήρης ἐφαρμογῇ Ἐνοριακοῦ νόμου θέλει συντελέσει εἰς ποιοτικὴν ἀνάπλασιν ἐφημεριακοῦ Κλήρου οἰκονομικῶς ἐνισχυόμενον ἐξ ἐφαρμογῆς αὐτοῦ».

—Ὁ Σύλλογος «Παρθασός» ἐπὶ τῇ ἐκατοτατηρίδι τῆς ἀνακηρύξεως τῶν Ἀθηνῶν ὡς πρωτευούσης τοῦ Ἑλ-

ληνικῷ Κράτους (1834—1934) διοργάνωσε σειράν διαλέξεων περὶ τοῦ νεωτέρου ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ καθ' ὅλας αὐτοῦ τὰς ἐκφάνσεις. Πρῶτος ὠμίλησε τὴν παρελθούσαν Πέμπτην ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος περὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐπισκοπήσας τὴν ἱστορικὴν αὐτῆς πορείαν κατὰ τὴν λήξαν ἑκατονταετία, τὴν ἐξωτερικὴν καὶ τὴν ἐσωτερικὴν ἀνάπτυξιν αὐτῆς.

— Τὴν παρελθούσαν Τρίτην ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Συλλόγου «Παρνασσῶ» ὁ Προϊστάμενος τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ Ὑπουργείου Θρησκευμάτων κ. Α. Φιλιππίδης ὠμίλησε περὶ τῆς εἰς Θεὸν πίστεως διὰ μέσου τῶν αἰώνων.

— Ὑπὸ τὴν ἐπιβλεψιν τῶν καθηγητῶν κ. κ. Εὐαγγελίδου καὶ Κοτζιά ἤρχισαν ἐν Θεσσαλονίκῃ αἱ ἐργασίαι τῆς ἀναστηλώσεως τοῦ ἐκεῖ ναοῦ τῆς Παναγίας τῶν Χαλκῶν. Ὁ ἐν λόγῳ ναός, γνωστός διὰ τὴν ἀρχαιολογικὴν του ἀξίαν, ὑπέστη φθορὰν εἰς τρόπον ὅστε νὰ παρίσταται ἀνάγκη ἀναστηλώσεως τῆς δυτικῆς πλευρᾶς. Ἡ ἀναστήλωσις θὰ γίνῃ συμφώνως πρὸς τὸ ἀρχαῖον σχέδιον καὶ ἐπὶ τῇ βάσει μελετῶν τοῦ ἀρχιτέκτονος κ. Ζάχου. Τὰς δαπάνας τῆς ἀναστηλώσεως θὰ καταβάλῃ ὁ δῆμος Θεσσαλονίκης.

— Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Νιγηρίτης κ. Εὐγένιος προσέφερεν ὑπὲρ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας δραχμὰς 500 εἰς μνήμην τῆς πρὸς Κύριον μεταστάσης ἀδελφῆς αὐτοῦ.

— Ὡσαύτως ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Χίου κ. Ἰωακείμ δραχμὰς 2000 ἐπὶ τῇ ἀναδείξει αὐτοῦ εἰς τὴν Ἱερὰν Μητροπόλιν Χίου.

— Ὡσαύτως ἡ Ἐταιρεία Ἀερίοφωτος Ἀθηνῶν καὶ ἡ Τράπεζα τῆς Ἑλληνικῆς Ἐμπορικῆς Πίστεως ἀνά δραχμὰς 500.

— Ἡ Α. Μεγαλειότης ὁ Βασιλεὺς τῆς Νοτιοσλαβίας ἀπένευε τὸν Μεγαλόσταυρον τοῦ Ἁγίου Σάββα εἰς τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Κερκύρας καὶ Παξῶν Κύριον Ἀλέξανδρον.

— Τὸ Διοικ. Συμβούλιον τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, ἐγκρίσει καὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἀπεφάσισεν ὅπως τὴν Κυριακὴν τῆς Ὀρθοδοξίας, πρὸς τῷ καθολικῷ τῆς ἀγιωτάτης Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἑορτασμῷ, ἀπανταχοῦ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐξαρθῇ καὶ ἡ ἴδρυσις τῆς «Ἀποστολικῆς Διακονίας» αὐτῆς, ἀφιερωθῇ δ' ἅπασα ἡ β'. ἑβδομάς τῶν Ἡρασιῶν εἰς τὸ ἔργον τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, ἵνα δι' ἰδιαιτέρων θρησκευτικῶν τελετῶν, διαλέξεων καὶ κηρυγμάτων πληροφορηθῇ καὶ ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ τὰ κατὰ τὴν ὀργάνωσιν ταύτην. Τὸ πρόγραμμα τῆς «ἑβδομάδος» καθιερωθῆ ὡς ἑξῆς :

Ἡμέρα Α'. Κυριακὴ τῆς Ὀρθοδοξίας.— Πανηγυρικὴ λειτουργία ἐν τῷ καθολικῷ ναῷ, προεξάρχοντος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χρυσόστομου καὶ συλλειτουργούντων τῶν Σεβασμιωτάτων Συνοδικῶν συνέδρων καὶ πάντων τῶν παρεπιδημούντων Σεβ. Ἱεραρχῶν. Τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας θέλει ἐκφωνήσῃ ὁ Γενικὸς Διευθυντῆς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας Σεβ. Μητροπολίτης Σισανίου κ. Διόδωρος.

Πανηγυρικαὶ ὡσαύτως ἀρχιερατικαὶ λειτουργίαι εἰς τὰς ἑδρας τῶν ἀνά τὴν ἐπικράτειαν Ἱερῶν Μητροπόλεων συμφώνως πρὸς τὸ οἰκίον πρόγραμμα ἐκάστου τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν.

Ἡμέρα Β'. (Δευτέρα 26 Φεβρουαρίου).— Κήρυγμα εἰς ἅπαντας τοὺς ἀνά τὴν ἐπικράτειαν στρατιωτικούς καταυλισμούς.

Ἡμέρα Γ'. (Τρίτη 27 Φεβρουαρίου).— Κήρυγμα εἰς Ναύσταθμον, Προγυμναστήριον, Ναυτικὰς βάσεις κ.λ.π. τριήματα. Διάξεις ἐν τῷ δημοτικῷ θεάτρῳ Πειραιῶς 6 1/2 μ. μ. Ὁμιλητὴς ὁ κ. Μιχ. Γαλανός. Θέμα «Περὶ τῆς σπουδαιότητος τοῦ ἔργου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας».

Ἡμέρα Δ'. (Τετάρτη 28 Φεβρουαρίου).— Ἡ Δ'. ἡμέρα εἶχεν ὀρισθῆ διὰ τὰ σχολεῖα ἀνεβλήθη ὁμοῦ, λόγῳ τῶν συμπιπτόντων διαγωνισμῶν, δι' ἑτέραν ἡμέραν τῆς Τεσσαρακοστῆς ὀρισθησομένην προερχῶς. Διάξεις ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, ὥρα 6 1/2 μ. μ. Ὁμιλητῆς ὁ Σεβασμ. πρῶν Καλαβρυτῶν κ. Τιμόθεος. Θέμα : «Ὁ διπλοῦς σκοπὸς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας».

Ἡμέρα Ε'. (Πέμπτη 1 Μαρτίου).— Διάξεις ἐν τῇ αἰ-

θούσῃ τοῦ Παρνασσῶ, ὥρα 6 1/2 μ. μ. Ὁμιλητὴς ὁ κ. Παν. Τρεμπέλλας. Θέμα : «Τὸ ἔργον τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας καὶ οἱ ἐργάται αὐτῆς».

Ἡμέρα Σ'. (Παρασκευή 2 Μαρτίου).— Ἐπισκέψεις καὶ κηρύγματα εἰς Ἐκκλησιαστικὸν Ὀρφανοτροφεῖον Βουλαιαγμένης, Οἶκον Τυφλῶν, Φυλακὰς, Ὀρφανοτροφεῖα Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς, Νοσοκομεῖον Συγγροῦ, Σανατόριον «Σωτηρία».

Ἡμέρα Ζ'. (Σάββατον 3 Μαρτίου).— Μνημόσυνον ἐν τῷ καθολικῷ ναῷ συλλειτουργούντων τριῶν ἀρχιερέων, ὑπὲρ τῶν ὑπὲρ πίστεως καὶ πατριδος πεσόντων κληρικῶν καὶ λαϊκῶν. Κατάθεσις στεφάνων εἰς τὸν ἀνδριῶνα Γρηγορίου τοῦ Ε'. καὶ τὸν τάφον τοῦ ἀφανοῦς Στρατιώτου.

Δι' ἰδιαιτέρων γραμμάτων παρεκλήθησαν καὶ οἱ ἀπανταχοῦ τῆς ἐπικρατείας Σεβασμιώτατοι Μητροπολιταί, ὅπως, συνφῶν τῷ ἀνωτέρῳ προγράμματι, ὀρίσωσιν ἀναλόγους τελετὰς καὶ διὰ τὰς ἐπαρχίας αὐτῶν.

#### ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΑΚΕ

Τὸ Δ. Συμβούλιον τοῦ ΤΑΚΕ κατὰ τὴν συνεδρίασιν αὐτοῦ τῆς 16ης Φεβρουαρίου ἐ. ἔ. ἐπέκρινε τὴν ἀπνομήν συντάξεως ἀναπηρίας εἰς τὸν αἶδελ. Ἀχιλλεῖα Βασιλείου, τέως ἐφημέριον Ἱ. Ναοῦ Ταξιαρχῶν Βόλου ἐκ δραχ. 324 μηνιαίως, τῆς καταβολῆς ἀρχομένης ἀπὸ 1ης Φεβρουαρίου. Ὡσαύτως σύνταξιν γήρατος εἰς τὸν Νικόλαον Σανθούλην, τέως ἐφημέριον Κλήματος Χαλκίδος, ἐκ δραχ. 324 μηνιαίως καὶ εἰς τὴν πρεσβυτέραν Ἀγγελικὴν χήραν ἱερέως Γεωργίου Τσοῦνη, τέως ἐφημέριου Δουνεϊκῶν Ἡλείας, ἐκ δραχ. 280 μηνιαίως, τῆς καταβολῆς ἀρχομένης ἀπὸ 1ης Φεβρ. ἐ. ἔ. τὴν συνέχισιν τῶν πρὸς τὸ Ταμεῖον καταβολῶν τῶν ἀποβιωσάντων ἱερέων ἠσφαλισμένων εἰς τὸ ΤΑΚΕ ὑπὸ τῶν νομίμων κληρονόμων αὐτῶν συμφώνως τῷ ἀρθρῷ 9 ἐδάφ. α' τοῦ Νόμου 6889, ὅπως τύχουν συντάξεως ἤτοι :

α) Φανῆς Παυλίδου κατοικοῦ Φλωρίνης, β) Μαργαράς χήρας ἱερέως Ἀθανασίου Μπουλά κατοικοῦ Χίου, γ) Αἰκατερίνης χήρας ἱερέως Ἀχιλ. Π. Ἀθανασίου κατοικοῦ Φαρσάλων, δ) Παναγίας χήρας ἱερέως Νικολάου Χορμόβα κατοικοῦ Δύο-βουνῶν Λαμίας, ε) Αἰκατερίνης χήρας ἱερέως Χρίστου Δ Κοντογιάνη κατοικοῦ Μονολιθίου Ἰωαννίνων. Διῶρισε τοὺς ἰατροὺς κ. κ. Πέτρον Παπανδριανόν, κάτοικον Κάτω Νευροκοπίου, καὶ Χαράλαμπον Εὐκαρπίδην, κάτοικον Λευκογείων, πρὸς ἐξέτασιν τοῦ αἵδελ. Ἰωάννου Σαρρηγιαννίδου τέως ἐφημερίου Καταφύτου Σερρών καὶ ἀπνομήν αὐτῷ συντάξεως ἀναπηρίας. Αἱ εἰσπράξεις τοῦ ΤΑΚΕ μηνὸς Ἰανουαρίου 1934 ἀνήλθον εἰς δραχ. 992.733.55. Κατὰ Ταμεῖα : Ασφαλίσεως δραχ. 624.632. Ἀποδοχῶν δραχ. 368.101.55. Καθίσταται γνωστὸν εἰς τοὺς μετόχους τοῦ ΤΑΚΕ ὅτι ἐξαντλήσεως τῆς εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν χρήσεως 1933—34 ἀναγεγραμμένης πιστώσεως διὰ τὴν παροχὴν ἐφάπαξ βοηθήματος οὐδεμίαν πρὸς τοῦτο αἴτησις θὰ γίνεται δεκτὴ μέχρι τέλους Μαρτίου ἐ. ἔ.

#### ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΑΛΒΕΑΝΔΡΕΙΑΣ

Ἡ Α. Θ. Π. ὁ Πατριάρχης συμπληρώσας τὸν κύκλον τῶν ἐπισκέψεων αὐτοῦ εἰς τὰς ἀνά τὸ Σουδάν καὶ τὴν Ἄνω Αἴγυπτον ὀρθοδόξους παροικίας ἐπέστρεψεν εἰς Κάϊρον, τῇ δ' ἐπιούσῃ τῆς ἀφίξεώς του (11) πρὸς τὴν ἐτήσιαν ἑορτὴν τοῦ ἐν Ἡλιουπόλει Ἱεροδιδασκαλείου τοῦ ἁγ. Ἀθανασίου, ἀναβλήθεισος ἀπὸ τῆς 18 Ἰαν. ἕνεκα τῆς ἀπουσίας αὐτοῦ.

#### ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

Τῇ παρακλήσει τῆς Ἁγιοταφ. Ἀδελφότητος ἡ ἑλληνικὴ κυβέρνησις ἐπέστρεψεν εἰς τοὺς ἑλληνας ἀρχιτέκτονας κ. κ. Α. Ὁρλάνδον καὶ Π. Παρασκευόπουλον, Καθηγητὰς τοῦ Πολυτεχνείου Ἀθηνῶν, ὅπως μεταβάντες εἰς Ἱεροσόλυμα μελετήσωσι τὰ κατὰ τὸν ναὸν τῆς Ἀναστάσεως καὶ ὡς εἰδικοὶ εἴπωσι τὴν γνώμην αὐτῶν περὶ τῆς καταστάσεως τῆς οἰκοδομῆς καὶ τῶν ληπτέων μέτρων. Ἦδη εἶχε προηγηθῆ ἡ ὑπὸ τῶν λατίνων τῶν Ἱεροσολύμων πρόσκλησις ἐκ Παρισίων εἰδικῶ ἀρχιτέκτονος πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν. Οἱ ἑλληνες ἀρχιτέκτονες συνενόησαν μετὰ τῶν κυβερνητικῶν ἀρμοδίων ἐπὶ τοῦ θέματος. Ἡ ἀπὸ κοινοῦ τῶν ἀμέσως ἐνδιαφερομένων μελέτη τοῦ ζη-

τήματος προοιωνίζεται τὴν ὁμαλὴν ἐξέλιξιν αὐτοῦ, κατὰ τὴν γνώμην τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις.

#### ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ

Ἐν τῷ ρουμανικῷ τύπῳ ἐπ' ἐσχάτων ἀνεκινήθη καὶ συνεζητήθη τὸ ζήτημα τοῦ ἐπιτροπευτοῦ τῆς διὰ τοῦ ραδιοφώνου μεταδόσεως τῆς θείας λειτουργίας. Κατὰ τοῦ ἐπιτροπευτοῦ ἀπεφάνθη τὸ ὄργανον τῶν μοναχῶν «Glasul Monahilor» (Ἡ φωνὴ τῶν μοναχῶν). Ὁ κοσμητὼρ τῆς Θεολ. Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Βουκουρεστίου πρεσβύτερος Μιχαλατσέσκου γνωματεύει, ὅτι «ἡ ραδιοφωνικὴ μετάδοσις τῆς θείας λειτουργίας εἶνε ὁ χεῖριστος ἐχθρὸς τῆς εὐσεβείας, ἡ χειροτέρα βεβήλωσις καὶ πραγματικὴ ἱεροσυλία». Ὑπὸ τὸ αὐτὸ πνεῦμα ἐγνωμάτευσαν καὶ ἄλλοι καθηγηταὶ τῆς αὐτῆς Σχολῆς. Ὁ πρεσβύτερος Κριτέσκου εἶπεν, ὅτι, ἀφοῦ δὲν ἐπιτρέπεται ἡ τέλεσις τῆς λειτουργίας ἐν ἰδιωτικῇ οἰκίᾳ, πῶς δύναται νὰ ἐπιτραπῇ ἡ εἴσοδος τῆς ἱεροτελεστίας αὐτῆς καὶ εἰς ἐκείνας ἔτι τὰς οἰκίας, ὅπου ταυτοχρόνως βλασφημεῖται τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ; Ὁ κ. Ποπέσκου, κατακρίνων τὴν μετάδοσιν τῆς λειτουργίας διὰ τοῦ ραδιοφώνου διαμαρτύρεται κατ' αὐτῆς ἐκ προσώπου τῶν πιστῶν, διότι ἡ Ἐκκλησία ἀποτελεῖται ἐκ πιστῶν καὶ οὐχὶ ἐκ προσώπων ἀρεσκομένων εἰς τὸ ραδιόφωνον. Δι' ἰδίου ἐπ' ἴσης ἄρθρου διεμαρτυρήθη κατὰ τῆς τοιαύτης μεταδόσεως τῆς θείας λειτουργίας καὶ ὁ καθηγ. τῆς Λειτουργικῆς πρεσβύτερος Βεντιλέσκου. Κοινῶς πιστεύεται ἐν Βουκουρεστίῳ ὅτι περὶ τὸ ζήτημα θὰ ἀσχοληθῇ ἡ ἱ. σύνοδος τῆς Ρουμανικῆς Ἐκκλησίας ἐπάγουσα τὴν ὀριστικὴν διὰ τοὺς ρουμάνους ὀρθοδόξους λύσιν.

#### ΡΩΜΑ·Ι·ΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Οἱ τοῦ ἐν Βαγδάτῃ κολλεγίου ἀμερικανοῦ ἱησουῖται ἐδέχθησαν τὴν πρῶτὴν τοῦ νέου ἔτους τὴν ἐπίσκεψιν ἀντιπροσώπων τοῦ νέου βασιλέως τοῦ Ἰράκ Γαζή, διαδόχου τοῦ Φεϊζάλ. Ὁ νεαρὸς βασιλεὺς, ὅστις ἐξεπαιδεύθη ἐν μέρει ἐν Ἀγγλίᾳ, ἔδωκεν ἐντολὴν εἰς τοὺς ἀντιπροσώπους του νὰ ἐπισκεφθῶσι τοὺς ἀρχηγοὺς πασῶν τῶν ἐν Ἰράκ χριστιανικῶν κοινοτήτων καὶ νὰ κομίσωσιν εἰς αὐτοὺς τοὺς χαριετισμοὺς του.

Τὸ κοινοστῆριον τῶν καρδινάλιων, πατριαρχῶν, ἀρχιεπισκόπων καὶ ἐπισκόπων ἀπεφάνισε παμψηφεί τὴν ἀνακήρξιν ὡς ἁγίων τοῦ Giovanni Bosco ἱδρυτοῦ τοῦ τάγματος τῶν Σαλεσιανῶν, τοῦ Pompilio Maria Pirrotti, τῆς Maria Micaela καὶ τῆς Louise de Marillac. Τοῦ πρῶτου ὁ κανονισμὸς γενήσεται, ὡς ἦδη ἐγράψαμεν, αὐτῆ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Πάσχα, καθ' ἣν θὰ κηρυχθῇ καὶ ἡ λῆξις τοῦ ἁγίου ἔτους, τῶν δὲ λοιπῶν κατὰ τὸν Μάρτιον.

Ἐν τῇ μονῇ τοῦ ἁγ. Ἱερωνύμου ἐγκατεστάθησαν οἱ τοῦ τάγματος τῶν Βενεδικτίνων μοναχῶν, μέλλοντες νὰ ἐπιτελέσωσι τὸ ἔργον τῆς ἀναθεωρήσεως τῆς Βουλγατίας.

#### ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

#### ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

#### ΚΛΗΤΗΡΙΟΝ ΕΠΙΚΡΙΜΑ

Μὲρὸς τῶν Ἱερομ. Χριτοφόρον Κελαδίτην.

Καλεῖσαι ἵνα ἐμφανισθῆς αὐτοπροσώπως ἐνώπιον τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ Δικαστηρίου τῇ 23 Μαρτίου ἐν. ἔτ., ἡμέρα Παρασκευῇ καὶ ὥρα 9. π. μ., ὅπως δικασθῆς ὡς κατηγορούμενος, δι' ἣν κατηγορίαν ἀπελογηθῆς ἐνώπιον τοῦ ἐκτελοῦντος χρεῖα ἀνακριτοῦ Ἀρχιμ. Βασιλείου Πατέρου.

Πρὸς ἐπιδηλοῦμέν σοι ὅτι, ἐν μὴ ἐμφανισθῆς τῇ ὡς ἄνω ἡμέρᾳ τε καὶ ὥρᾳ, θέλεις δικασθῆ ἐρήμην.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ Δικαστηρίου.

† Ὁ Μαντινείας καὶ Κυνοῦρίας Γερμανός.

Ὁ Γραμματεὺς

Ἀρχιμ. Σπυρίδων Ἀλιβιζάτος.

#### ΔΗΛΩΣΙΣ

Πᾶν ἔμβασμα ἀφορῶν εἰς τὴν Ἀποστολικὴν Διακονίαν δέον ὅπως ἀπευθύνηται πρὸς τὸν ταμίαν αὐτῆς Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Λευκάδος καὶ Ἰθάκης κ. Δημήτριον.

#### ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

**Κ. Μέμμυκα**, Καθηγητοῦ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν, Ἡ διάνοια τοῦ Goethe. (Ἀνατύπ. ἐκ τῆς «Ἑλληνικῆς Ἱατρικῆς» Θεσσαλονίκης). 1933.

† Μητροπολίτου Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων Ἱεζεκιὴλ τοῦ ἀπὸ Βελανιδιάς, Τροποποιήσεις τῶν ἐκκλησιαστικῶν νόμων. Ἀθήναι, Τύποις «Φοῖνικος», 1934.— Τὰς τροποποιήσεις ταύτας καταρτίσας εἰσηγήθη ὡς εἰδικὸς εἰσηγητὴς ἐν τῇ σχετικῇ συνοδικῇ ἐπιτροπῇ ὁ σεβ. κ. Ἱεζεκιὴλ εἰς τὴν συνέλευσιν τῆς Ἱεραρχίας, ἀφοῦ πρῶτον εἶχον ἐγκριθῆ πέρυσιν ὑπὸ τῆς Ἱ. Συνόδου. Μετὰ τὰς ὀλίγας τροποποιήσεις τῆς Ἱεραρχίας ἡ Α. Σ. ἐτακτοποιήσε τὰς τροποποιήσεις ἐπὶ τῇ βάσει τῶν πρακτικῶν τῆς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας καὶ ὑπέβαλεν εἰς τὴν Ἱ. Σύνοδον. Ὁμολογουμένως ἡ ἐργασία τῆς Α. Σ. μαρτυρεῖ πολλὴν τὴν νομικὴν γνώσιν, ἐπιμέλειαν καὶ προσοχὴν, διὰ τοῦτο δὲ καὶ δικαίως ἤξιώθη τῆς εὐσεβείας τῆς τε Ἱ. Συνόδου καὶ τῆς Συνελεύσεως τῆς Ἱεραρχίας κατ' ἐπανόληψιν.

## — Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α —

### † Ἱ. Μητρόπολις Κορινθίας,

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὸ ἄρθρον 97 τοῦ κωδικοποιηθέντος νόμου «περὶ ἐνοριακῶν ναῶν, ἐφημερίων κ.λ.π.» ὑπ' ἀριθ. 5439, προσκαλοῦμεν τοὺς βουλευμένους νὰ καταλάβωσι τὴν θέσιν τοῦ τακτικοῦ διακόνου τῆς ἐν Στοιμίῳ ἐνορίας τοῦ ἱεροῦ ναοῦ «Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος» ὅπως ἐντὸς ἐνὸς μηνὸς ἀπὸ σήμερον ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ 83 τοῦ ὡς ἄνω νόμου ὀριζόμενα πιστοποιητικά, προκειμένου ν' ἀνακηρύξωμεν αὐτοὺς ὑποψηφίους πρὸς ἐκλογὴν τακτικοῦ διακόνου τῆς ἐν λόγῳ ἐνορίας. Ἐν Κορίνθῳ τῇ 13ῃ Φεβρουαρίου 1934 † Ὁ Κορινθίας Δαμασκηνός.

— Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὸ ἄρθρον 81 τοῦ κωδικοποιηθέντος νόμου 5439 «περὶ ἐνοριακῶν ναῶν, ἐφημερίων κ.λ.π.», προσκαλοῦμεν τοὺς βουλευμένους νὰ καταλάβωσι τὴν κενὴν θέσιν τοῦ ἐφημερίου τῆς ἐν Τιτάνῳ τοῦ τέως Δήμου Νεμέας ἐνορίας τοῦ ἱεροῦ ναοῦ «Ὁ Ἅγιος Τρύφων», ὅπως ἐντὸς ἐνὸς μηνὸς ἀπὸ σήμερον ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ 83 τοῦ ὡς ἄνω νόμου ὀριζόμενα πιστοποιητικά, προκειμένου ν' ἀνακηρύξωμεν αὐτοὺς ὑποψηφίους πρὸς ἐκλογὴν ἐφημερίου τῆς ἐν λόγῳ ἐνορίας. Ἐν Κορίνθῳ τῇ 18 Δεκεμβρίου 1933 † Ὁ Κορινθίας Δαμασκηνός.

— Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὸ ἄρθρον 81 τοῦ κωδικοποιηθέντος νόμου 5439 «περὶ ἐνοριακῶν ναῶν, ἐφημερίων κ.λ.π.» προσκαλοῦμεν τοὺς βουλευμένους νὰ καταλάβωσι τὴν θέσιν τοῦ ἐφημερίου τῆς ἐν Σαρανταπύχῳ ἐνορίας τοῦ ἱεροῦ ναοῦ «Ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου», ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ σήμερον ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ 89 τοῦ ὡς ἄνω νόμου ὀριζόμενα πιστοποιητικά, προκειμένου ν' ἀνακηρύξωμεν αὐτοὺς ὑποψηφίους πρὸς ἐκλογὴν ἐφημερίου τῆς ἐν λόγῳ ἐνορίας. Ἐν Κορίνθῳ τῇ 6 Φεβρουαρίου 1934. † Ὁ Κορινθίας Δαμασκηνός.

### † Ἱ. Μητρόπολις Ἀργολίδος.

Καλοῦνται οἱ βουλευμένοι, ἐκ τῶν κατὰ νόμον προσοντοῦχων, ὅπως καταλάβωσιν τὴν κενὴν θέσιν, ἐφημερίου τοῦ ἱεροῦ ναοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου Μανεισιδένδρων, ἵνα μέχρι τῆς 1ης Ἀπριλίου 1934 τὸ βραδύτερον ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀποδεικτικά τῶν προσόντων των (Γ'. Κατηγορίας) κατὰ τὸ ἄρθρον 83 τοῦ κωδικοποιηθέντος 5439 ἐνοριακοῦ νόμου, προκειμένου νὰ ἀνακηρύξωμεν ἐκλογάς. Ἐν Ναυπλίῳ τῇ 31ῃ Ἰανουαρίου 1934 † Ὁ Ἀργολίδας Ἱερόθεος.

### † Ἱ. Μητρόπολις Μεσσηνίας.

Πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ ἱεροῦ ναοῦ ἁγίου Δημητρίου Μεσσηνίας καλοῦμεν τοὺς βουλευμένους ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσεύσεως ὑποβάλλωσι σχετικὰς αἰτήσεις καὶ συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 52 τοῦ νόμου 5148 ἀπαιτούμενα πιστοποιητικά ἵνα ἀνακηρύξωμεν ὑποψηφίους. Ἐν Καλάμῃς τῇ 5ῃ Φεβρουαρίου 1934. † Ὁ Μεσσηνίας Πολύκαρπος.

Τύποις «Φοῖνικος», ὁδὸς Σταδίου 44, Ἀθήναι